

5 Paragrafen

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente Ede in staat is om financiële en budgettaire tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen wordt berekend door de benodigde weerstandscapaciteit, de risico's, af te zetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, de middelen. Actuele cijfers bevorderen de kwaliteit van de informatie. In tegenstelling tot andere onderdelen van de programmabegroting worden de actuele cijfers van deze paragraaf vergeleken met de cijfers uit het meest recente P&C product, te weten de Programmarekening 2018.

Kaderstelling

- [Het Besluit Begroting & Verantwoording \(BBV\)](#);
- [Nota Risicomanagement & Weerstandsvermogen \(2017\)](#).

Beleid

De gemeente Ede stuurt voor de ratio weerstandsvermogen (beschikbaar/benodigd) op een waarde van 0,8 of hoger. Hierbij wordt het integrale cijfer, algemene dienst plus negatieve grondexploitaties, als uitgangspunt genomen. De ratio wordt als matig beoordeeld bij een waarde tussen 0,8 en 1, als voldoende bij een waarde tussen 1 en 2, als uitstekend bij een waarde groter dan 2.

Een tweede criterium is de bodem in de algemene reserve, deze dient hoger te zijn dan € 10 miljoen in de laatste jaarschijf van het meerjarenperspectief.

Het derde criterium richt zich op de kengetallen. Het kengetal netto gecorrigeerde schuldquote is maximaal 100% en het kengetal solvabiliteit is minimaal 20%.

Als laatste wordt er gekeken naar de structurele exploitatieruimte, deze dient positief te zijn in de laatste jaarschijf van het meerjarenperspectief.

Ontwikkelingen

Ratio weerstandsvermogen

De ratio weerstandsvermogen laat zien in hoeverre de gemeente in staat is haar risico's af te dekken.

Ratio weerstandsvermogen in 2019				bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Integraal	Ratio	Algemene dienst	Ratio	Grondexploitaties	Ratio
Beschikbare weerstandscapaciteit	44.787		44.054		733	
Benodigde weerstandscapaciteit	37.631	= 1,2	24.058	= 1,8	20.960	= 0
Score waardering	Voldoende		Ruim voldoende		Onvoldoende	

Met 1,2 is de integrale ratio weerstandsvermogen lager dan bij de Programmarekening 2018 (hier was deze 2,1).

Zowel in de teller als in de noemer van de berekening zijn verschuivingen. De verlaging van de beschikbare weerstandscapaciteit is onder andere het gevolg van de toekenningen in zowel de Perspectiefnota 2020-2023 als de meerjarige doorwerking van de uitwerking van het bestuursakkoord (Meerjarenbeleidsvisie 2019-2022). Het risicoprofiel, en daarmee de benodigde weerstandscapaciteit, is hoger geworden. Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) legt een zwaardere druk op de weerstandscapaciteit. Gezien de recente ontwikkelingen is dit risico verhoogd. Ook het risico omtrent het Sociaal Domein is verhoogd; het maatregelenpakket en de daarmee samenhangende opgave zijn stevig.

Voor de ratio weerstandsvermogen van de grondexploitaties wordt enkel gekeken naar de negatieve plannen binnen de grondexploitatie, plannen waarop geen winst wordt behaald. Voor positieve plannen is dekking voor risico's binnen de plannen zelf aanwezig. Voor meer informatie over de risico's rondom de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Ontwikkeling ratio's

Omschrijving	Programmabegroting 2019-2022	Programmarekening 2018	Programmabegroting 2020-2023
Integraal	1,1	2,1	1,2
Algemene dienst	1,4	2,9	1,8
Grondexploitaties	0,1	0,6	0

Risico's

Twee grote verschuivingen zijn te zien in het risicoprofiel van de gemeente. Het risico rond het PAS is toegenomen. Met de uitspraak van de Raad van State over het programma is de onzekerheid over uit te voeren projecten verder gegroeid.

Het maatregelenpakket en de hiermee gepaarde opgave binnen het sociaal domein zorgen ervoor dat ook dit risico is verhoogd. In de paragraaf Grote Projecten wordt verder ingegaan op de transformatieopgave Sociaal Domein en de hieraan verbonden risico's.

Daarnaast is eind september 2019 de herziene grondexploitatie Maurits-Zuid WFC ter vaststelling aangeboden aan de Raad. De basis voor de grondexploitatie is de nieuwe met WFCD overeengekomen

Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling. Aan de hand van bovenstaande documenten zijn de risico's voor de gebiedsontwikkeling geactualiseerd. Enkele risico's maken onderdeel uit van de Top 10 risico's van de gemeente.

Top 10 risico's

bedragen x € 1.000

	Omschrijving	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
1	Problemen bij de verstrekking van een natuurvergunning op basis van te hoge stikstofdepositie (algemeen risico grondportefeuille).	Mogelijk niet of maar gedeeltelijk ontwikkelen van plannen.	69%	max. 15.988	18%
2	Door rijkskorting en volumeontwikkelingen zijn de zorguitgaven voor Jeugd en Wmo ondanks transformatie hoger dan het zorgbudget.	Overschrijden budget.	50%	max. 21.900	18%
3	Gebiedsontwikkeling WFC: extra wensen (kwalitatief) aan parkeren	Duurdere oplossing en mogelijk bijdrage aan onrendabele top parkeren nodig.	50%	max. 4.063	3%
4	Gebiedsontwikkeling WFC: Plankosten niet toereikend voor complex project.	Extra kosten proces.	50%	max. 4.000	3%
5	De opbrengststijging voor woningbouwgrond in winstgevende plannen blijft achter op de geplande stijging.	De opbrengststijging is lager dan geraamd.	50%	max. 3.985	3%
6	De opbrengststijging voor woningbouwgrond in niet-winstgevende plannen blijft achter op de geplande stijging.	De opbrengststijging is lager dan geraamd.	50%	max. 3.676	3%
7	Gebiedsontwikkeling WFC: er worden voor woningbouw hogere prijzen gerealiseerd dan nu geraamd.	Hogere grondwaarden woningbouw.	25%	max. -7.200	3%

8	De kostenontwikkeling van de aanleg van infrastructurele voorzieningen stijgt harder dan voorzien.	Een overschrijding van het beschikbaar gestelde krediet.	75%	max. 2.175	3%
9	Gebiedsontwikkeling WFC: lagere grondprijzen voor de commerciële functies.	Minder opbrengsten.	50%	max. 3.000	2%
10	Gebiedsontwikkeling WFC: afzetvertraging commerciële functies.	Langere looptijd project en hogere rente- en plankosten.	50%	max. 3.000	2%

(s) = structureel, - = negatief risico (kans)

Voor een toelichting op de systematiek van kansinschatting van de risico's wordt verwezen naar de bijlage Toelichting paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit

Niet alle geïdentificeerde risico's zullen zich tegelijkertijd en in maximale omvang voordoen. Het gevolg hiervan is dat de benodigde weerstandscapaciteit lager is dan het totaal van alle risico's. Door middel van een statistische toets wordt berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is bij een, door gemeente Ede gekozen, zekerheidspercentage van 90%.

Risicobedrag en benodigde weerstandscapaciteit			bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Integraal	Algemene dienst	Grondexploitaties	
Totaal risicobedrag	118.050	63.624	54.425	
Benodigde weerstandscapaciteit (90% zekerheid)	37.631	24.058	20.960	

Beschikbare weerstandscapaciteit (buffers)

De eenmalig vrij in te zetten middelen, die gebruikt kunnen worden om eventueel optredende risico's af te dekken, noemen we de beschikbare weerstandscapaciteit. Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit wordt de stand van de reserves na resultaatbestemming gebruikt. De omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit is weergegeven in de volgende tabel:

Berekening beschikbare weerstandscapaciteit (totaal)			bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Programmarekening 2018	Programmabegroting 2020-2023		
Onvoorzien	100	100		
Algemene reserve	16.514	17.147		
Overige algemene reserves	16.277	16.277		
Bedrijfsmiddelen (inclusief P) reserve	12.716	10.530		
Stille reserves	p.m.	p.m.		
Bedrijfsreserve grondzaken*	7.611	733		
Totale weerstandscapaciteit	53.218	44.787		

* Weerstandscapaciteit Grondexploitaties. De weerstandscapaciteit algemene dienst is de totale weerstandscapaciteit minus de weerstandscapaciteit Grondexploitaties.

Bij de behandeling van de Programmarekening 2018 heeft de gemeenteraad besloten om het resultaat grondzaken van € 4,9 miljoen positief te doteren aan de algemene reserve. Omwille van de aansluiting met eerdere documenten is in bovenstaande tabel de kolom 2018 niet aangepast met de effecten van dit amendement. Het heeft geen invloed op de totale weerstandscapaciteit.